

Uitspraak geschillencommissie GIP geschil nr. 2024-0276

Datum uitspraak	: 29 november 2024
Onderwerp	: Berekening ouderdomspensioen, hoogte franchise
Verzoeker	: Indiener van het verzoek
Geschil met	: Pensioenfonds ABP uit Heerlen
Samenstelling commissie	: mr. E.P. van Unen (voorzitter), mr. B.M.M. van der Goes en R.H. van Os AAG
Secretaris GIP	: M.A. Dominicus MSc CPC
Aard uitspraak	: Bindend advies
Uitkomst	: Het verzoek wordt afgewezen

Samenvatting

Verzoeker heeft zijn hele werkzame leven pensioen opgebouwd bij ABP. In 2023 gaat hij met pensioen. Volgens verzoeker berekent ABP zijn pensioen niet goed en moet zijn pensioen hoger worden vastgesteld. Hij vindt dat er een te hoge franchise is gebruikt en dat niet alle jaren waarin hij pensioen heeft opgebouwd zijn meegenomen. Ook vindt hij dat er ten onrechte een korting is doorgevoerd bij zijn pensionering omdat de pensioenleeftijd niet correct wordt toegepast. ABP is het daar niet mee eens en voert aan dat het pensioen correct is berekend, volgens het pensioenreglement. De commissie stelt ABP in het gelijk.

Verloop van het geschil

Het verloop van het geschil is als bijlage bij deze uitspraak gevoegd.

Wat is er gebeurd?

1. Verzoeker werkt fulltime. Hij bouwt pensioen op bij ABP van 3 september 1972 tot 14 november 2023. Tot en met 31 december 1995 is dat onder de Abp-wet en vanaf 1 januari 1996 onder het pensioenreglement van ABP.
2. Op 1 januari 1996 zijn de opgebouwde pensioenen omgerekend van de Abp-wet naar het pensioenreglement. Bij deze omrekening worden de opgebouwde **dienstjaren** omgezet in **pensioengeldige** jaren en **franchisejaren**. Het doel van deze omrekening is dat het totale pensioen voor en na de omrekening per de omrekendatum gelijk blijft. Onder de Abp-wet had verzoeker 23,3284 dienstjaren opgebouwd (23 jaar, 3 maanden en 28 dagen). Na de omrekening rekent ABP onder het pensioenreglement met 21,4341 pensioengeldige jaren en 25,6150 franchisejaren. Het pensioen van verzoeker bedraagt op 1 januari 1996 € 4.050.

3. Tot 1 januari 2004 kende ABP een eindloonregeling, vanaf die datum een middelloonregeling. Verzoeker heeft 29,4341 pensioengeldige jaren onder de eindloonregeling en 19,869 jaren onder de middelloonregeling. In totaal dus 49,3031 pensioengeldige jaren.
4. In 2023 vraagt verzoeker zijn pensioen aan. Op 6 maart 2023 ontvangt verzoeker een toekenningsbrief van ABP met betrekking tot zijn ouderdomspensioen, dat zal ingaan op zijn AOW-datum, 14 november 2023. Het pensioen bedraagt € 33.754,92 bruto per jaar.
5. Op 15 juli 2023 e-mailt verzoeker ABP met een vraag over het ontbreken van de dienstjaren 1974 tot en met 1984. Op 17 juli 2023 stuurt ABP verzoeker een diensttijdoverzicht.
6. Dezelfde dag reageert verzoeker dat hij met dit overzicht niet kan achterhalen of de genoemde jaren zijn opgenomen en dat hij bovendien ook de jaren 1987 tot en met 1989 mist. Op 24 juli 2023 reageert ABP dat de berekening nogmaals is gecontroleerd en dat hieruit blijkt dat het pensioen juist is berekend.
7. Op 3 augustus 2023 stuurt ABP in reactie op een telefonische vraag van verzoeker een brief waarin een berekening en uitleg zijn opgenomen.
8. Op 11 augustus 2023 stelt verzoeker per e-mail een aantal vragen over deze berekening. Daarop reageert ABP op 26 september 2023 met een uitgebreide berekening en aanvullende toelichting.
9. Op 5 oktober 2023 stelt verzoeker per e-mail een aantal vragen over deze nieuwe berekening, die ABP beantwoordt in brieven van 17 oktober 2023 en 1 december 2023 (abusievelijk gedateerd op 1 september 2023).
10. Op 30 januari 2024 dient verzoeker een klacht in bij ABP. Het pensioenfonds reageert hierop per brief van 9 april 2024. Op 14 mei 2024 legt verzoeker het geschil voor aan GIP.

Het verzoek

11. Verzoeker wil dat ABP zijn pensioen correct vaststelt door onterechte kortingen achterwege te laten, de juiste franchise toe te passen en geen opbouwjaren buiten beschouwing te laten en vraagt GIP om te beslissen dat ABP daartoe verplicht is.

Waar kijken de partijen anders naar?

De kern van het geschil is als volgt.

Standpunten van verzoeker

12. ABP past een korting toe van € 3.512,50 omdat het pensioen eerder ingaat dan op de AOW-datum. Volgens de informatie op de website gaat ABP uit van de datum die volgens SVB voor de AOW van toepassing is. De ingangsdatum van het pensioen bij ABP is gelijk aan deze AOW-leeftijd: 66 jaar en 10 maanden. Er is dus geen sprake van vervroeging. De informatie van ABP is tegenstrijdig met het reglement en daarmee onterecht.
13. ABP past een 'absurd hoge' franchise toe, die bovendien niet evenredig is opgebouwd. In 1987 bedroeg de franchise (omgerekend) € 1.164. Bij een geleidelijke opbouw zou dit voor 2005 € 9.180 zijn en niet de toegepaste € 15.450. ABP meldt zelf per brief dat de franchise € 14.250 bedraagt voor deelnemers

geboren tussen 31 december 1953 en 1 januari 1964. Bij Pensioenfonds Zorg & Welzijn is sprake van een lagere franchise.

14. Bij de berekening van het eindloon mist een deel van de rechten. De pensioenvoorwaarde bij aanvang van het dienstverband bij de gemeente Rotterdam in 1972 was: 80% van het salaris over de laatste 3 maanden bij 40 dienstjaren. Verzoeker heeft ruim 51 dienstjaren maar hij ziet dat niet terug in zijn pensioen.

Standpunten van het pensioenfonds

15. De berekening van het pensioen is correct en volgens de bepalingen van het pensioenreglement berekend en vastgesteld. Dat geldt ook voor de omrekening per 1 januari 1996 van ABP-wet naar ABP-reglement.
16. Het bedrag van € 3.512,50 is geen kortingsbedrag maar betreft voorwaardelijk pensioen, dat juist wordt opgeteld bij de pensioenaanspraken.
17. Er is een kortingsfactor van 0,9297 toegepast bij de ingang van het pensioen van verzoeker omdat het pensioen eerder ingaat dan de pensioenrekenleeftijd. De gebruikte factor hoort bij vervroeging van 68 jaar naar 66 jaar en 10 maanden. De delen van het pensioen met rekenleeftijd 65 en 67 zijn daarvoor eerst opgehoogd met verhogingsfactor naar 68.
18. De franchise voor de eindloonberekening is juist vastgesteld op € 15.450 op basis van artikel 18e.1 lid 2 van het pensioenreglement 2004.
19. De franchise van € 14.250 die wordt genoemd in de brief van 17 oktober 2023 heeft betrekking op de reguliere opbouw volgens het pensioenreglement (middelloon, artikel 6.2) en op niet de eindloonberekening.
20. De eindloonrechten van verzoeker zijn niet verloren gegaan. Deze maken onderdeel uit van de totale pensioenberekening.

Beoordeling geschillencommissie

21. Voor dit geschil is met name van belang het pensioenreglement van ABP zoals dat luidde op 1 januari 1996, 1 januari 2004 en 14 november 2023.
22. Bij het lezen en uitleggen van een pensioenreglement moet worden uitgegaan van de letterlijke tekst van de artikelen, mede in hun onderlinge samenhang bezien. Daarbij kan rekening worden gehouden met de gevolgen van verschillende interpretaties. Het pensioenreglement heeft geen bijbehorende toelichting, zodat de bedoeling van de opstellers niet in de uitleg kan worden betrokken.

Korting vanwege vervroeging van de pensioenleeftijd

23. In hoofdstuk 5.1 van het pensioenreglement dat gold op de pensioendatum van verzoeker (14 november 2023) is beschreven hoe het pensioen wordt vastgesteld wanneer dit ingaat op de AOW-leeftijd, waarbij wordt verwezen naar het Tabellenboek dat bij het pensioenreglement hoort. In hoofdstuk 1 van het Tabellenboek staan factoren voor het eerder of later laten ingaan van opgebouwd pensioen bij

verschillende pensioenrekenleeftijden voor leeftijden in hele jaren. Daarbij is opgemerkt 'Bij pensioneren op tussenliggende leeftijden bepalen wij uw factor naar verhouding.'

24. In overgangsbepaling A2 van het pensioenreglement is bepaald dat aanspraken die zijn opgebouwd tot 1 januari 2014 een pensioenrekenleeftijd hebben van 65 jaar en aanspraken die zijn opgebouwd vanaf 1 januari 2014¹ tot 1 januari 2018 een pensioenrekenleeftijd van 67 jaar. De pensioenrekenleeftijd vanaf 1 januari 2018 is in het pensioenreglement gedefinieerd als 68 jaar. Verzoeker heeft pensioenen opgebouwd met drie verschillende pensioenrekenleeftijden.
25. De berekening die is opgenomen in de brief van ABP van 26 september 2023 - waarbij alle pensioenen worden herrekend naar pensioenrekenleeftijd 68 en vervolgens vervroegd met factor 0,9297 - geeft volgens de commissie actuariael dezelfde uitkomsten als toepassing van de factoren in het Tabellenboek².
26. De commissie ziet geen tegenstrijdigheid tussen het pensioenreglement, de manier waarop dit is toegepast en de informatievoorziening van ABP hierover.
27. De commissie kan zich wel voorstellen dat het voor verzoeker niet onmiddellijk duidelijk was waar hij recht op heeft³, gelet op de periode van ruim 51 jaar waarin zijn pensioenopbouw plaatsvond – met wijzigingen in wetgeving en pensioenreglementen.
28. De commissie is het met ABP eens dat er geen sprake is van een korting van € 3.512,50 als gevolg van vervroeging. Dit bedrag heeft betrekking op het voorwaardelijk pensioen dat juist bij de opgebouwde aanspraken is opgeteld. Hierna gaat de commissie in op het voorwaardelijk pensioen.

Het voorwaardelijk pensioen

29. Het voorwaardelijk pensioen volgt uit Overgangsbepaling A3 van het pensioenreglement dat gold op de pensioendatum van verzoeker. Het voorwaardelijk pensioen vervangt onder voorwaarden de afgeschafte FPU-regeling (Flexibel Pensioen en Uittreden). Voor zover er nog geen financiering en opbouw van de aanspraken heeft plaatsgevonden, is een toezegging van voorwaardelijk pensioen nog geen pensioen in de zin van de Pensioenwet (en diens voorganger)⁴. De hoogte van het voorwaardelijk pensioen is op 31 december 2005 bepaald.
30. Tot 2 mei 2015 ging ABP voor het voorwaardelijk pensioen uit van pensioenrekenleeftijd 65. Van 2 mei 2015 tot 1 januari 2018 van 67 jaar. En vanaf 1 januari 2018 van 68 jaar. Eén en ander conform het pensioenreglement (zie 24. hierboven). Bij de aanpassingen van de pensioenrekenleeftijd is de hoogte van het voorwaardelijk pensioen niet aangepast. Dit betreft een versobering van de toezegging. Deze

¹ In overgangsbepaling A2 staat ook 'Voor de berekening van de pensioenopbouw voor 1 januari 2018 is ABP uitgegaan van een pensioenleeftijd van 65 jaar (tot 1 januari 2014) en 67 jaar (vanaf 1 januari 2015 tot 1 januari 2018)'. De commissie gaat er vanuit dat de vermelding van 2015 een tyfout betreft en als 2014 moet worden gelezen.

² In het Tabellenboek staan factoren voor uitstel van pensioen met rekenleeftijd 65 en 67. Ook staan er factoren voor vervroeging van pensioen met rekenleeftijd 67 en 68. In de brief wordt het pensioen met rekenleeftijd 65 en 67 eerst vermenigvuldigd met de uitstelfactor van 65 naar 68 en daarna vervroegd van 68 naar de pensioenleeftijd. In het Tabellenboek wordt deze dubbele omrekening niet genoemd maar wordt het pensioen met rekenleeftijd 65 rechtstreeks uitgesteld naar de pensioenleeftijd en van 67 en 68 rechtstreeks vervroegd naar de pensioenleeftijd. Actuarieel gezien leiden beide berekeningswijzen tot dezelfde uitkomsten (af rondverschillen daargelaten).

³ De brieven van ABP hebben die duidelijkheid kennelijk ook niet gegeven. Wellicht was een andere vorm van uitleg of toelichting op zijn plaats geweest. Omdat de wijze van communiceren door ABP geen onderdeel is van het geschil gaat de commissie hier niet verder op in.

⁴ Zie Uitvoeringsbesluit pensioenaspecten Sociaal Akkoord 2004, Stb. 2005, 391.

versoering is een besluit van de sociale partners. Dat besluit past bij het karakter van het voorwaardelijk pensioen⁵.

31. Nadat het voorwaardelijk pensioen op 30 december 2022 is gefinancierd en daarmee onvoorwaardelijk is geworden, volgt het de rekenregels uit hoofdstuk 5.1 van het pensioenreglement. De commissie deelt het standpunt van ABP dat deze rekenregels correct zijn toegepast op dit deel van het pensioen van verzoeker.

Franchise over eindloonperiode

32. Dat bij een ander pensioenfonds een andere (lagere) franchise wordt toegepast, wil niet zeggen dat ABP een verkeerde (te hoge) franchise gebruikt. De franchise is onderdeel van het geheel van de pensioenregeling, en hangt samen met zaken als de pensioenrekenleeftijd, het opbouwpercentage, de hoogte en financieringsvorm van het nabestaandenpensioen en de voorzieningen bij arbeidsongeschiktheid⁶. Dat leidt tot verschillende franchises bij afzonderlijke pensioenfonds. Voor de door verzoeker gewenste 'geleidelijke opbouw' van de franchise mist de commissie elke onderbouwing.
33. In artikel 18e.1 lid 2 van het pensioenreglement dat gold op 1 januari 2004 is bepaald: 'In afwijking van het bepaalde in het eerste lid worden de tot en met 31 december 2003 opgebouwde aanspraken, vastgesteld op basis van het peildatuminkomen op 1 januari 2004 en een franchise van € 15.450.' De toepassing door ABP van deze franchise bij de vaststelling van de eindloonaanspraken is dus correct.
34. In artikel 6.2 van het pensioenreglement 2004 is de franchise genoemd voor de opbouw van (middelloon)aanspraken vanaf 1 januari 2004. Deze wijkt af van de genoemde franchise voor de eindloonaanspreking. Dat ABP voor deze eindloonaanspreking een hogere franchise gebruikt dan voor de toekomstige middelloonopbouw is niet onlogisch. Bij een eindloonaanspreking werken salarisverhogingen ook door in de pensioenopbouw over het verleden. Dit geldt niet in een middelloonaanspreking. Om in beide aansprekingen een vergelijkbaar pensioen te kunnen opbouwen is het gebruikelijk dat in een middelloonaanspreking een lagere franchise wordt toegepast.
35. De commissie is het eens met ABP dat de toegepaste franchise in het geval van verzoeker conform het geldende pensioenreglement is bepaald.

⁵ Zie bijvoorbeeld de Memorie van Toelichting bij de Wet aanpassing fiscale behandeling VUT/prepensioen en introductie levensloopregeling. Hierin wordt onder andere het volgende toegelicht: De werknemer ontvangt in het algemeen geen compensatie voor de «misgelopen» VUT-uitkeringen indien hij na de VUT-gerechtigde leeftijd doorwerkt. (...) In tegenstelling tot de gedachte die in de maatschappelijke beeldvorming leeft, hebben werknemers bij VUT-regelingen geen juridisch afdwingbaar recht op toekomstige VUT-uitkeringen. Het daadwerkelijk ontvangen van een VUT-uitkering is afhankelijk van onder andere de vraag of op het moment waarop de werknemer gebruik zou willen maken van de mogelijkheid om vervroegd uit te treden de desbetreffende arbeidsovereenkomst nog een VUT-regeling kent.

⁶ De minister merkte in antwoord op Kamervragen op 6 april 2023 op: Het is aan sociale partners welke AOW-franchise wordt gehanteerd in een pensioenregeling. Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, Aanhangsel.

Toepassen pensioenjaren

36. Tot en met 31 december 1995 bouwde verzoeker aanspraken op onder de Abp-wet. Op 1 januari 1996 zijn deze aanspraken omgerekend naar aanspraken onder het ABP-pensioenreglement dat per die datum van kracht werd. In het kader van deze omrekening zijn de dienstjaren omgevormd naar pensioengeldige tijd en franchisejaren. De toe te passen berekening is opgenomen in bijlage f bij artikel 18.2 van het pensioenreglement zoals dat luidde op 1 januari 1996⁷.
37. De commissie is het eens met ABP dat de dienstjaren van verzoeker conform deze bepalingen zijn omgezet naar pensioengeldige tijd en dat hierbij het pensioen van verzoeker gelijk is gebleven. Verzoeker is aldus niet benadeeld door de omrekening.
38. Uit de overlegde berekeningen blijkt dat de pensioengeldige jaren vanaf 1 januari 1996 ook zijn meegenomen. In het pensioen van verzoeker zijn alle jaren meegenomen volgens de bepalingen in het ABP-pensioenreglement.

Beslissing geschillencommissie

Voor zover het verzoek betrekking heeft op afspraken die sociale partners hebben gemaakt over de inhoud van de pensioenregeling, zoals de keuze voor de franchise, behoort het verzoek niet tot de bevoegdheid van de geschillencommissie.

Op grond van bovenstaande overwegingen komt de geschillencommissie tot het oordeel dat er geen grond is om het verzoek toe te wijzen. Het verzoek wordt daarom afgewezen.

De commissie ziet geen aanleiding om te bepalen dat het pensioenfonds (een deel van) door verzoeker gemaakte kosten moet vergoeden.

mr. E.P. van Unen
Commissievoorzitter

M.A. Dominicus MSc CPC
Secretaris GIP

Over deze uitspraak

Als u het niet eens bent met de uitspraak, kunt u meestal in beroep gaan bij de commissie van beroep van GIP. Niet altijd, omdat op de mogelijkheid van beroep bij bindend advies uitzonderingen bestaan. Bijvoorbeeld: het financieel belang moet minstens € 25.000 bedragen. In het reglement van de commissie van beroep, te vinden op de website van GIP, leest u hier meer over.

Een beroep moet binnen zes weken na de datum van deze uitspraak ingediend worden. U dient hiervoor een beroepschrift te schrijven. Dit is een brief waarin u omschrijft welke bezwaren u heeft tegen de uitspraak. Als er twijfel mogelijk is over de vraag of het financieel belang minstens € 25.000 is, is het verstandig uit te leggen waarom dit volgens u het geval is. Op basis van uw argumenten beoordeelt de commissie van beroep of uw geschil opnieuw inhoudelijk behandeld zal worden.

⁷ Zie Ontwerp-pensioenreglement van de Stichting Pensioenfonds ABP d.d. 28 december 1995. Stcrt. 1995, 251.

BIJLAGE

Verloop van het geschil

39. Verzoeker dient het geschil in eerste instantie in op 29 januari 2024. Omdat de klachtenprocedure bij het pensioenfonds nog niet is afgerond, verwijst GIP verzoeker eerst terug naar het pensioenfonds.
40. Op 14 mei 2024 stuurt verzoeker de stukken waaruit blijkt dat de klachtenprocedure bij het pensioenfonds doorlopen is. Onderdeel daarvan is de brief van het pensioenfonds van 9 april 2024 dat de interne procedure is afgesloten. Op 4 juli 2024 neemt GIP het geschil in behandeling.
41. Verzoeker kiest niet voor bemiddeling en kiest op 11 juli 2024 voor een bindende uitspraak van de geschillencommissie.
42. GIP verzoekt het pensioenfonds op 16 juli 2024 om een reactie en stelt het pensioenfonds enkele vragen over het geschil.
43. ABP verzoekt om uitstel voor de reactie in verband met de vakantieperiode. GIP stemt hiermee in.
44. Op 26 augustus 2024 ontvangt GIP de reactie van het pensioenfonds op het geschil en de gestelde vragen.
45. De mondelinge behandeling door de commissie vindt plaats op het kantoor van GIP op 26 september 2024. Beide partijen zijn hierbij aanwezig en hebben hun standpunt nader toegelicht. De commissie heeft partijen vragen gesteld en die zijn beantwoord.
46. Op 1 oktober 2024 vraagt de commissie aanvullende informatie aan ABP die nodig is om tot een beoordeling van het geschil te komen. ABP verstrekt deze informatie op 21 oktober 2024, waarna de commissie verzoeker verzoekt om een reactie. Op 30 oktober 2024 ontvangt de commissie de reactie van verzoeker.